

Mikkelinpäivä 2017

Teksti ja toteutus: Anita Ahtiainen ja Mari Torri-Tuominen Kuvat: Erja Saarinen

Enkelit ovat yhteyden rakentajia – rukousteema sopii hyvin enkeleiden ja lasten päivään

Lasten ja enkeleiden sunnuntaissa leijuu nukahtamaisillaan olevan tenavan tuoksu. Enkeleiden päälle ymmärtävä tuntee lasta nukuttaessaan siipien havinan. Jokaisen on syytä huomata se erityinen arvo, jonka Jeesus lapsille antaa. Jokaisen pienen lapsen oma enkeli saa katsoa taivaan Isän kasvoja.

Reformaattori Martti Luther piti äärimmäisen tärkeänä, että kotona rukoillaan. Lapsen viereen lämmöllä siunaten pysähtyminen on sellaista hengellisiin juuriin palaamista, johon meillä on kristittyinä syytä palata. Mikkelinpäivänä ja sen ympäristössä innostamme toinen toisiamme rukoilemaan yhdessä lasten kanssa.

Mikkelinpäivän messu

Mikkelinpäivän evankeliumi katsoo aikuisia tiukasti silmiin: ”Totisesti: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan”. Lapsen kaltainen on riisuttu vallasta, hän tietää tarvitsevansa toisia elääkseen, hän tarvitsee Jumalaa. Tänä vuonna me muistutamme mikkelinpäivän tienoissa aikuisia antamaan lapsille lahjaksi taidon rukoilla.

Rukous antaa ihmiselle mahdollisuuden kokea yhteyttä Jumalaan. Myös enkelit ovat yhteyden rakentajia. Siksi rukousteema sopii hyvin enkeleiden ja lasten päivän yhteyteen.

Seuraavat vinkit messun valmisteluun on koonnut Anita Ahtiainen. Ideoiden takana on myös kanttori Sanna Ketola-Laine, joka osallistui edellisiin Luovuuden päiviin Taidetalo Toteemissa. Luovuudenpäivien työskentelyistä onkin otettu tähän toteutukseen ideoita, kuten Heli Arvilommin kehittämä Tuntupolku sekä yhteinen tanssi.

Messun valmistelu eri ryhmissä

Tällä kertaa messun valmistautuminen sujuu kätevästi Tuntupolun eri osien valmistelussa. Kiinnostavin prosessi syntyy, jos ryhmä saa pohtia useampia messun kohtia tuntupolkua rakentaessaan. Ryhmien erilaiset ratkaisut voivat luoda varsin kiinnostavan kokonaisuuden, kun toteutukset tuodaan yhteen.

Miltä messu tuntuu? -polun toteutus

Vinkkien pohjalta kannattaa rakentaa omaan tilaan sopiva polku tarjolla olevia materiaaleja käyttäen. Oleellista on, että seurakuntalaiset pääsevät tunnustelemaan messun sisältöä. Kosketus on ihmisele hyvin tärkeä aisti ja pienille lapsille erityisen tärkeä. Vaikuttavan näköisen Tuntupolun saa kirkon keskikäytävälle, jos käytävä on riittävän leveä. On hyvä, jos ihmiset pääsevät kulkemaan polun kummaltakin puolelta. Aikuisia kiinnostaa, mitä messun kohtaa Tuntupolun eri kohdat edustavat. Siksi polun eri osilla voi olla nimikortit. Tuntupolku voi muodostua myös pusseissa olevista materiaaleista, jotka eivät silloin ole tunnustelijan nähtävissä.

Polku alkaa kirkkoon astumisen tunnelmasta. Alku voi olla kirkon kynnys tai yhdessä rakennettu enkeliportti. Paikalla on hyvä olla opas, joka neuvoo polulla kulkemiseen. Kynnyksen ylittäviltä tai portista saapuvilta voi kysyä: ”Oletko valmis astumaan pyhään paikkaan? Kun olet valmis, voit tunnustella tällä polulla olevia asioita. Samalla voit miettiä, miltä messu tuntuu”.

Johdanto – Jokainen tulija voi kirjoittaa nimensä paperiin. Paperi laitetaan ”Jumalan syliin”, joka voi olla lasten itse ideoima. Jos ei halua kirjoittaa, voi vaihtoehtoisesti laittaa syliin helmen. (Helmien pitää olla sen kokoisia, etteivät ne ole pienille vaarallisia).

- Synti – karheaa santapaperia, mielellään mustaa
- Armo – sileää silkkiä tai vettä maljassa
- Psalmi – kannel
- Kyrie eli Jumala on suuri, ihminen pieni – joitakin pieniä ja suuria esineitä.
- Kunnia – enkelihahmoja, jotka kestävät tunnustelua, kuoroksi aseteltuna
- Virsi Pyhälle Kolminaisuudelle – triangeleja

- Päivänrukous – höyheniä, joita saa siirrellä vihreästä maailmaa kuvaavasta maljasta kultaiseen taivasmaljaan
- Evankeliumi – erilaisia Raamattuja tutkittavaksi
- Päivänvirsi – Rytmienkeleitä, askarreltu pahviputkilosta, jonka sisälle on laitettu hiekkaa/ herneitä jne.

Saarna – pötkylöitä, joissa on pehmeitä ja karheita kohtia, esim. papiljotit, joiden läpi on vedetty huivi. Kuvaavat lain karheutta ja evankeliumin ihanuutta.

Uskontunnustus – kolmionmallisia vihreitä (Luoja), valkoisia (Jeesus Kristus) ja punaisia (Pyhä Henki) kangasviirejä

Esirukous – rukouskuutiot. Ilta ja ruokarukouskuutioiden lisäksi voidaan askarrella esim. maitopurkista esirukouskuutio, jonka sivuissa on sanat: minä, sinä, hän, me, te, he.

Kolehti – helposti avattavia kannellisia lahjapaketteja, joissa on erilaisia arjessa tarvittavia asioita.

Ehtoollinen – vehnänyviä sekä viinirypäleitä, joita saa myös syödä

Kiitosrukous – tuulikello tai useita tuulikelloja

Lähtettäminen – valokuvia seurakunnan alueen eripaikoista ja ihmisistä, jotka auttavat toisiaan. (Kuvattavilta pitää tietysti olla lupa käyttöön)

Messun toteutus

Lapset voivat aikuisten kanssa olla ottamassa seurakuntaa vastaan ja opastamassa kulkemaan Miltä messu tuntuu? -polulla. Liturgi ja avustajat kuljettavat messua viitaten tuntupolun eri kohtiin.

Alkuvirsi: LV 124 Enkeleiden kanssa ja siihen rytmit x x x (napsutus), x xx x (taputus), xx xx

Synnintunnustukseen johdattaminen: Hugo Simberg Haavoittunut enkeli -taulua jäljittelevä kulkue saapuu Suojelusenkeli-virren soidessa (kaksi miestä ja paareilla enkeli, voi olla myös muita enkeleitä perässä kulkemassa). ”Jeesus sanoo: Kaikki, minkä te olette tehneet näille vähäisille, te olette tehneet minulle”. Pyydämme Jumalalta anteeksi kaikkea sitä, millä teemme meitä heikompien elämän vaikeaksi.

Synninpäästö: Jumala antaa sinulle anteeksi. Isän ja Pojan ja Pyhä Hengen nimeen. Aamen

Psalmi: Minä luotan sinun armoosi LV 65 tai Mikkelinpäivän psalmivuorolaulu

Kyrie: Jumala Sinä olet suuri (ojentaudutaan oikein suuriksi). Me ihmiset olemme rinnallasi pieni (mennään oikein pieneksi). Armahda meitä.

Kunnian yhteydessä mainitaan liittymisestä enkelten kuoroon.

Kolminaisuusvirsi Virsi 21:10 ja lisäsäkeistö:

”Myös Pyhä Henki kanssamme on täällä Puolustajamme.
Hän meidät kaikki yhdistää ja johtaa uuteen elämään.”
(san. Anita Ahtiainen)

Päivänrukouksen aikana joku voi siirtää tuntupolun höyheiniä maljasta toiseen

Evankeliumin luvun voi jakaa eri ikäisten seurakuntalaisten kesken.

Päivänvirtenä aikana soitetaan rytmienkeleitä.

Saarna alkaa Enkeli taivaan -virrellä ja päättyy Lensi maahan enkeli -virteen. Saarna valmistelleessa voi pyytää ihmisiä pohtimaan kysymyksiä: Mihin Jeesus mielestäsi pyrki tällä puheellaan? Mitä hän ajatteli ihmisistä, joille puhui? Mitä hän ajatteli lapsista? Entä enkeleistä?

Miten rukous liittyy tähän tekstiin? Miten eri ihmiset rukoilevat? Saarnan yhteydessä voidaan esitellä erilaiset rukouskuutiot.

Uskontunnituksen aikana voi heilutella vihreitä viirejä Luojalle, valkoisia viirejä Jeesukselle ja punaisia viirejä Pyhälle Hengelle.

Esirukouksen voi toteuttaa rukouslennokkeja heittelemällä tai solmimalla rukousryijyä. Vaihtoehtoisia virsiä esirukoukseen liittyen: LV 75 Rukous on silta, LV 46 Anna enkeleitä, Kuuntelen, on aivan hiljaista

Uhrivirsi LV 43 Luoja enkeleineen tai LV 100 Nyt kulkee halki korpimaan

Ehtoollisen aikana virret LV 78 Lasten ehtoollislaulu, LV 82 Leipä ja viini kaikuna

Lähtettäminen: Enkelijumppa.

Päätösmusiikki Suojelusenkeli duurissa soitettuna uruilla, enkelikulkue lähtee iloisesti hypellen

Tuntupolun valokuvissa olevat ihmiset voivat kirkkokahveilla kertoa omasta tavastaan rukoilla ja auttaa

Iltarukousviikko

Iltarukous on ollut suomalaisten merkittävin oman hengellisyyden harjoittamisen tapa. Sellaisena se on mitä tärkein. Ennen nukkumaanmenoa on turvallista laittaa itsensä Jumalan voiman lataukseen omin tai tutun rukouksen sanoin. Ne joille iltarukous on ollut tärkeä, eivät ehkä ole edes tulleet ajatelleeksi, ettei suvun pienten kanssa ehkä muisteta rukoilla edes illalla. Nyt on aika nostaa rukousta esille.

Vinkki seurakunnan viestinnälle

Tehkää videoita, joissa paikallisesti tunnetut ihmiset, lapset, nuoret ja vanhat kertovat, millainen on heidän iltarukouksensa ja mitä se heille merkitsee. Videoita voi laittaa niin seurakunnan verkkosivuille kuin jakaa sosiaalisessa mediassakin. Pääkaupunkiseudun verkkomedia toteutti tämän ja satoa on edelleen nähtävissä Youtubessa. Tässä esimerkiksi Marikan ajatuksia iltarukouksesta <https://www.youtube.com/watch?v=l8BQVBH8kpM>

Iltarukouskuutiot ja -pussit

Rukouskuutio on mukava tapa elvyttää jo unohtunut ilta- tai ruokarukoustapa perheessä. Suomen Pyhäkoulun Ystävät ry on tuottanut mäntyisiä iltarukouskuutioita, jotka valmistaa muhoslainen Laser-pojat. Isommat määrät kuutioita onkin viisainta tilata suoraan yrityksestä <http://kauppa.laserpojat.fi/category/59/suomen-pyhakoulun-ystavat-ry>

Rukouskuutiot on hyvä ottaa käyttöön kerho- ja leiritoiminnassa. Sieltä ne pikkuhiljaa leviävät kyllä koteihinkin. Pikkulapsiperheissä kuutiot ovat ihastuttaneet ja esimerkiksi kirkkopäivillä Turussa muskaripyhiksen yhteydessä perheet innostuivat hankkimaan tapahtumassa käytettyjä kuutioita kotiinkin.

Joissain seurakunnissa vapaaehtoiset ovat ommelleet kasteperheille iltarukouspuseja. Rukoukset on painettu pieniin tyyneihin, jota voi käyttää vaikka unilun päänalusena. Iltarukouspuseja tulee valmistamaan osuuskunta Pyhävaate. Iltarukouspussin voi itsekin tehdä lorupussin tyyliin. Silloin rukoukset voi laminoida korteille, jotka lapset voivat itse kuvittaa.

Kun rukouskuutiot tai -pussit ovat olleet perhekerhoissa käytössä jonkun aikaa, voi kotona rukoileminen ottaa kerhokerran teemaksi. Aihetta on hyvä käsitellä niin, että asiasta voisivat innostua nekin, joille kotona rukoileminen ei ole ollut luontevaa. Liikkeelle voi lähteä vaikka esillä olleista rukouksista ja antaa ihmisten kertoa, mikä niistä tuntuu läheisimmältä. Voidaan jutella, mistä koostuu hyvä ilta lasten kanssa. Perheitä voidaan kutsua myös kaikille sukupolville yhteiseksi tarkoitettuun Kauneimmat iltalaulut -tapahtumaan.

Kauneimmat iltalaulut

Yhteinen laulu- tai hyräilyhetki luo jatkuessaan turvallisuuden tunnetta, jättää pysyvän muistijäljen ja kantaa meitä eri elämänvaiheissa. Parasta pienelle olisi saada nukahtaa virren turvalliseen hyrinään. Lauluja voi viritellä esiin yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Virsilauluiltaan voi kutsua erilaisia ryhmiä. Sen yhteyteen voi liittää rippikoululaisten vanhempien kutsuillaan, perhekerhon ja päiväkerhon vanhempainillan tai seurakuntaneuvoston vähän epävirallisen kokoontumisen. Yhteisellä lauluhetkellä tehdään laulumuistoja yli sukupolvirajojen.

Iltalaulut-hetken toteuttajiksi sopivat kaikki seurakuntien musiikkiryhmät. Tosin pienimmät muskarilaiset saattavat nukahtaa, joten heidän kanssaan tapahtuman voi järjestää myös päivällä ja yhteistyössä vaikka senioritalon kanssa. Lauluihin voi liittää muistoja, tarinoita, tunnelmia. Pääosassa on hyvä olla yhteinen laulaminen, rauhoittuminen ja yhteisöllisyys. Lopuksi voi olla iltapuuro tai ainakin iltatee.

Virsi on oma, yksityinen rukoukseni, jolla saan omalla äänelläni liittyä yhteisöön. Iltalaulu voi olla myös reipas ja hassutteleva, päivän mukavia muistoja kertaava. Laulujen lisäksi Kauneimmat iltalaulut -tapahtuma voi pitää sisällään iltarukouksia tai loruja. Perinteisiä iltarukouksia löytyy Kotien rukouskirjasta ja Suomen Pyhäkoulun Ystävien rukouskuutioista. Monet lausuvat virsikirjan iltavirsien sanoja iltarukouksena. Yhtenä esimerkkinä loruista on Kirkkomuskari 2 -materiaalin Aika on -räppi. Sitä voidaan tehdä ja leikkiä kaikuna.

Kauneimmat iltalaulut -kokonaisuuden rakentamista helpottamaan olemme koonneet tähän listan sopivista lauluista ja loruista laulukirjoittain. Lauluja valitessa kannattaa miettiä tilaisuuden kohderyhmä ja luonne ja miettiä erilaisia toteutustapoja. Tehdään yhteisestä lauluillasta mukava hetki mikkelinpäiväviikolle!

*****

Nuoren seurakunnan veisukirja/Lasten Keskus:

Leiriperinteisiin ovat aina kuuluneet iltalaulut. Rippikoululeireillä yhteisöllisyys entisestään korostuu nuotioiden kitarakomppilauluissa tai kämppien ovilla isosten hyräilemissä lauluissa. Toisaalta annetaan tilaa myös yksityisyydelle: omille ajatuksille, omalle Jumala-puheelle, omalle rukoukselle.

NSV 2015:

Olet valveilla	säv. Pekka Simojoki, san. Dieter Weber suom. Anna-Mari Kaskinen
Varjoista maan	säv.san.Pekka Simojoki
Iltalaulu	säv.san. Jouko Mäki-Lohiluoma
Isä, jää meitä rakastamaan	säv.san. Mika Niskanen

NSV 2000:

Lähellä sydäntä	säv. Pekka Simojoki, san. Anna-Mari Kaskinen
Ilta pimenee	säv. trad. suom. muok. Marjatta Haapanen

Kirkkomuskari 1 ja 2/Lasten Keskus:

Sylittely-, silittely- ja paijauslaulut ovat iltalaulujen aatelia! Päivä kerätään kokoon tutussa ja turvallisessa ilmapiirissä. Kosketus kantaa lasta ja hoitaa kokonaisvaltaisesti. Laulun hyrinä ja pehmeä poljento auttavat lasta konkreettisesti nukahtamaan. Siunaaminen ja siunauksen pyytäminen kuuluvat olennaisena osana iltalaulujen sisältöihin. Enkeliteema on tässä yhteydessä myös paljon käytetty symbolikuva.

KM2:

Ihmeellinen syli	säv. Pekka Simojoki, san. Anna-Mari Kaskinen
Siunaava käsi	säv. Essi Nyysönen, san. Anna-Mari Kaskinen
Turvallinen enkeli	säv. Essi Nyysönen, san. Anna-Mari Kaskinen
Reippaampi laulu, johon voi liittää erilaisia liikkeitä ja tukiviittomia.	
Höyhenen kevyt	säv.san. Heli Vapaakallio

Huivit tai höyhenet tai pumpulipallot antavat erilailla kosketusaistille tuntumaa. Niitä voi luontevasti käyttää eri laulujen yhteydessä.

Taivaankaari säv. Juha Mikkonen, san. Hei Vapaakallio
Pieni ja kaunis laulu! Tähän voi pyytää liittymään ensin heijaten, sitten hyräillen ja lopulta laulaen. Erilaiset kellosoittimet, triangelit ja pikkutiut sopivat tähän hyvin.

Taivaan linnut säv.san. Kristiina Larjava
Tässä on samalla raamatunkertomus (Matt.6: 25–34) Jumalan huolenpidosta. Tähän saa myös kauniin liikkeen tai liikkumisen vaikka lapsikuorolle.

Esirukouslaulu säv.san. Kristiina Larjava
Tämä sopii hyvin myös iltalauluksi: kaikki asiat kannetaan suoraan Jeesuksen syliin, ja sen jälkeen voidaan rauhassa levähtää. Lauluun voi keksiä lisäsäkeistöjä.

Sylilaulu säv.san. Terhi Hassinen
Linnunpoikaset ja linnunpesät luovat ja herättävät mielikuvia turvasta, suojasta, huolenpidosta. Ehkä sen takia tästä Sylilaulusta kovin pidetään!

Tuuti, tuuti tumpusein säv. Essi Nyysönen, san. Alli Nissinen
Tämä laulu sopii talviseen iltalauluhetkeen hienosti. Sävelkieli ja harmoniat poikkeavat totutusta. Osallistujille voi jakaa myös palan hallaharsoa. Myös iltalauluhetkessä voidaan kaivata liikkumista. Tämän laulun aikana voi halutessaan liikkuskella harson kanssa. Kirkkomuskari 2 -cd:llä tästä on hieno toteutus välisoittoineen. Sitä voi käyttää vaikka kerhotoiminnan yhteydessä.

Kirkkomuskari 1:

Anna enkeleitä säv.san.Jukka Salminen
Sumusade säv. Jukka Salminen, san. Sirpa Sironen-Hänninen
Kaunis laulu, johon saa vaikka hienon koreografian

Suurenmoinen pieninkin on säv.san. Cajsa Litzell Skogholt
Jumalan sylistä kerrottu reippaasti!

Lasten virsi / Lasten Keskus:

Lasten virsi -kirja silloittaa tietä kirkkomuskarimateriaalin ja virsikirjan välillä. Se on kirja, joka on tarkoitettu erityisesti jumalanpalveluselämän tarpeisiin. Toisaalta sieltä löytyy monenlaista materiaalia kaikkeen kokoontuvaan toimintaan sekä myös koteihin. Sisällöllisesti otetaan huomioon lapselle ominaiset tavat olla kokonaisvaltaisesti läsnä. Lasten virsi -kirja on erityisesti sukupolvien yhteinen kirja. Siitä löytyy tutut virret

Jumalan helmassa säv. Tuomo Nikkola, san. Britt g. Hallqvist, suom. Jaakko Haavio

Saapunut on ilta säv. Jukka Salminen, san. Anna-Mari Kaskinen

Hiljenee taivas säv.san. Titta Hassila
 Pimeällä ja yöllä voi joskus pelottaa. nukkumaan käyminenkin voi tuntua pelottavalta ja ahdistavalta. Titta Hassilan perheessä tästä oli keskusteltu, ja tämä laulu onkin tukemaan sitä ajatusta, että yö on meille lahja; sitä ei tarvitse pelätä, vaan voi rauhassa nukkua!

Pieni kynttilä säv.san. Pekka Simojoki

Täällä Pohjantähden alla säv. suom. san. J.F.Granlund

Anna enkeleitä säv.san. Jukka Salminen

Suojassa enkelin säv.san. Inkeri Ruokonen

Pieni liekki säv. Pekka Simojoki, san. Anna-Mari Kaskinen

Lasten virsi -kirjan virsiä, jotka löytyvät myös Virsikirjasta:

Kun on turva Jumalassa
 Jumalan kämmenellä
 Tule kanssani Herra Jeesus
 Ystävä sä lapsien
 Suojelusenkeli
 Nyt kulkee halki korpimaan

Lasten iltalauluja/Kirjapaja

Huomenna säv. Pekka Simojoki, san. Anna-Mari Kaskinen
 Tämä on kiva lapsikuorolaulu, jossa toivotetaan hyvää yötä. Tämä löytyy myös ns. hyvää päivää -versiona kokoelmasta Lasten lauluvintti/Suomen Lähetysseura

Materiaaliahan riittää: Virsikirja kokonaisuudessaan, Taize-laulut, Tuomasmessuun liittyvät laulut, herätysliikkeiden lauluarteet.
 Kokonaisuuden rakentamisessa on hyvä ottaa huomioon paikallisuus ja erilaiset kulttuuriset elementit.

Pop up -pyhäkoulu ja pyhäkoulumenu

Pop up tuo intoa ja ilmettä pyhäkoulutoimintaan!

Tänä ja ensi vuonna Suomen Pyhäkoulun Ystävät (SPY ry) järjestää eri puolilla Suomea tapahtumia, joissa pyhäkoulun monia muotoja tehdään uudella tavalla tutuksi. Voit kutsua pop up -tiimin seurakuntaasi tai toteuttaa pop upit itse näillä tai omilla ideoilla.

Tällä hetkellä SPY ry on varustanut kolme alueellista pop up -pyhäkoulutiimiä:

- *Tiimi Kainuu: Emilia Pulkkinen, Heli Riipinen*

- *Tiimi Parkano: Eleonora Prinzt*
- *Tiimi Etelä-Suomi: Outi Hänninen, Silvia Lempinen*

Jos olet kiinnostunut tiimin kutsumisesta, laita ensin sähköpostia anita.ahtiainen@nuorikirkko.fi, niin aloitetaan yhteinen suunnittelu asian tiimoilta.

Toteutus voi vaihdella paikallisten tarpeiden mukaan, mutta joitakin yhteisiä piirteitä pop-upeilla on:

- Ne ovat toiminnallisia pyhäkouluja pop up -hengessä.
- Niillä on "menu", josta osallistujat voivat valita itse pyhäkoulun toteutusmuodon
- Pop up -pyhäkouluilla on yhtenäinen ilme, jossa keskeisenä on Päkä-hahmo. SPY ry on tuottanut seurakuntien käyttöön esim. Päkä-beachflagit (kuva asiakirjan lopussa), Pyhäkoulu toimii -paidat ja SPY:n putkihuivit. Materiaaleja kannattaa kysyä anita.ahtiainen@nuorikirkko.fi

Tänä syksynä pop up -pyhäkouluissa keskitytään iltarukoukseen. Pop up -pyhäkoulun voi laittaa pystyyn minne vaan. Jos kirkon tai seurakuntatalon piha sattuu olemaan vilkkaalla paikalla, voi hyvin kokeilla pyhäkoulua siinä. Pop up -pyhäkouluja voi tarjota taloyhtiöiden pihoihin tai kerhohuoneisiin tai vaikka lasten synttäriohjelmaksi. Niitä voi järjestää erilaisten tapahtumien yhteydessä tai kaupassa, jos kauppias innostuu asiasta. Oleellista on, että toiminnalle on paikan haltijan lupa ja toiminta on lapsille niin henkisesti kuin fyysisestikin turvallista.

Päiväkoteihin ja kouluihin tarjoutuessa on syytä olla erityisen huolellinen, millaisen tarjouksen esittää. Varhaiskasvatus ja perusopetus eivät nykyisellään pidä sisällään pyhäkoulun tapaista kristillistä kasvatusta, vaan uskontoihin tutustuttavaa katsomuskasvatusta. Jotta seurakunnan ja kunnan kasvatusyhteistyö sujuisi, on myös seurakuntalaisten viisasta kunnioittaa linjausta. Pyhäkouluväen kannattaa siis miettiä asia uudestaan. On tärkeä toimia suoraan perheiden, erityisesti lasten vanhempien kanssa.

Pyhäkoulumenut – a la Outi Hänninen ja Silvia Lempinen

Lapset voivat valita menusta millaisen pyhäkoulun milloinkin haluavat. Pop upin vetäjät siis varautuvat ottamaan mukaansa neljä erilaista materiaalipakettia. Materiaalit pakataan kätevästi ns. lego-säkkeihin. Säkki levitetään piirin keskelle, ja siinä on kaikki mitä tarvitaan. Ohjeissa mainittujen tarvikkeiden lisäksi kussakin säkissä voi olla oma pieni alttarisetti, joka sisältää pyhäkoulualtarin peruselementit, esim. triangelin, ristin ja lyhdyn. Lisäksi voi olla pientä tarjottavaa ja pyhäkoulutarrat, jotka jaetaan jälkiruokaosuuden yhteydessä. Tämän pyhäkoulumenun sisällön ovat laatineet pastori Outi Hänninen Vihdin seurakunnasta ja muusikko Silvia Lempinen Lahdesta. Menun sisältö on tietysti vapaasti käytettävissä missä tahansa seurakunnan toiminnassa.

Liikkuvapyhis-menu

Säkin sisältö: pehmeitä palloja, erivärisiä kuminauhoja (aina kaksi samanväristä)

Alkupalat

Tutustuminen

Avataan pyhäkoulusäkki. Sieltä löytyy pehmeitä palloja. Ohjaaja heittää jokaiselle vuorollaan pallon. Pallon saaja kertoo oman nimensä ja tilanteen mukaan seuraavilla kierroksilla myös lempivärinsä/lempiruokansa/lempieläimensä tms. aiheen, jonka ohjaaja on ilmoittanut. Pallo palautuu ohjaajalle joka kerta – ohjaaja varmistaa, että jokainen saa pallon kertaalleen. Tavoitteena on oppia pyhäkoulukavereiden nimet.

Polttopallo

Leikkijät asettuvat piiriin. Pelialue on pitänyt määritellä ennen pelin alkua. Pallonheittäjä sanoo ääneen jonkun pelaajan nimen ja koittaa osua häneen. Pallonheittäjä ei liiku pallon kanssa, vaan heittää paikalta, josta on pallon saanut käsiinsä. Ohjaaja huomioi pyhäkoululaisten motorisia taitoja ja helpottaa/vaikeuttaa peliä tarvittaessa. Esim. taitavat pallonkäsittelijät heittävät vasemmalla kädellä, pienempiä ohjataan hyvään heittotekniikkaan. Jos heittäjä ei osu, hän heittää uudelleen. Jos hän osuu pallolla nimeämäänsä kaveriin, pääsee tämä kaveri suorittamaan ohjaajan valitsemaan taitoa vaativaa tehtävää esim. hyppimään yhdellä jalalla 10 kertaa ennen kuin palaa peliin mukaan. Tehtävät voivat olla esim. korteille valmiiksi kirjoitettuna, ja heittäjä arpoo niistä suoritettavan vetämällä pakasta. Pallonheittäjää voidaan vaihtaa ohjaajan ohjeen mukaan. Ohjaaja keskeyttää pelin sovitun ajan kuluttua. Lapset palaavat piiriin.

Pääruoka

Liikkuvan pyhäkoulun tarkoitus on opettaa erilaisia iltarukouksia ja tapoja rukoilla. Rukoukset voi valita nopan avulla, jossa silmälukujen sijasta on symboli jokaiselle rukoukselle/leikille. Tässä ideassa mainitut rukoukset on painettu SPY:n iltarukouksuutuihin. Leikit vaativat sen, että ohjaaja osaa ulkoa rukoukset ja voi samalla lausua niitä, kun auttaa ryhmää suoriutumaan annetuista tehtävistä.

Rukousten leikit/jummat:

Minä lapsi pienoinen, aamuin illoin rukoilen. Pienet kädet yhteen liitän, Taivaan Isää aina kiitän. Amen.

Lapsille annetaan kumpaankin käteen erivärinen kuminauha. Kun ohjaaja alkaa lukea rukousta ääneen, lapset ottavat kädestä kiinni sitä, jolla on sama väri. Lopulta muodostuu ketju, jossa lapset ovat käsikkäin. Lapselle on haasteellista paikallistaa värit eri lasten käsistä. Värejä käytetään aina sama määrä kuin lapsia osallistuu leikkiin ja kuminauhoja on oltava aina kaksi samanväristä. Kun ohjaaja on lukenut rukouksen loppuun, tulisi lasten olla jo ketjussa. Ensin rukousta voi lukea hitaammin, sitten nopeuttaa ja haastaa. Nauhoja voi vaihtaa pelin edetessä vaikka joka ”erän” jälkeen.

Levolle lasken Luojani, armias ole suojani. Sijaltain jos en nousisi, taivaaseen ota tykösi. Amen.

Nyt tehdään erilaisia liikkeitä. Kun ohjaaja lukee ”Levolle”, käydään maahan mahalleen. ”Armias ole suojani” kohdassa hyppätään X-asentoon. ”Sijaltain jos en nousisi” -kohdassa käydään kyykyssä. ”Taivaaseen ota tykösi” -kohdassa hypätään. Ohjaaja voi lukea ensin rukousta hitaasti ja tehdä mukana. Rukousta voi lukea myös nopeasti/sekoitellen lausekkeita. Saapunut on ilta, uni tulla saa. Rukousten silta meitä kannattaa. Jeesus hoida meitä, vierellemme jää. Anna enkeleitä, kun on pimeää. Amen.

Tähän rukoukseen liitämme virtaavan jumpan. Se alkaa mittarimatokävelystä, jota seuraa rintavenytys, silta, itsensä halaaminen seisovassa asennossa, käsien nostaminen ja kyyryyn meno.

Tule Jeesus lapses luo, armos siunaukses suo. Tue pientä horjuvaa, johda tietä oikeaa.

Aamen.

Lukuun ottamatta ohjaajaa ja yhtä avustavaa lasta, muut menevät seisomaan ihan lähemmäs toisiaan ja ottavat sattumanvaraisesti kiinni käsistä eri lapsia. Ohjaaja ja avustava lapsi lausuvat rukouksen näin tapahtuvan ”solmuuntumisen” aikana. Kun rukous on päättynyt, avustaja ja ohjaaja alkavat selvittää solmua eli auttavat lapsia pääsemään yhteen piiriin mahdollisuuksien mukaan irrottamatta välillä toisten käsistä.

Hyvää yötä, Jeesus myötä. Kiitos tästä päivästä. Aamen.

Tämä rukous on tasapainoa ja koordinaatiota kehittävä tehtävä. Sillä aikaa kun ohjaaja lausuu rukouksen, lapset tekevät kuperkeikan, pyörähtävät itsensä ympäri ja koittavat sen jälkeen seisoa paikallaan/yhdellä jalalla/yhdellä jalalla silmät kiinni. Rukouksen lausumisen tempoa vaihtelemalla voi haastaa tai helpottaa lasten tekemistä.

Väsyneenä uinahdan silmäni kiinni ummistan. Anna Herra enkelten tulla luo mun pienen. Aamen.

Aamen.

Rukouksen aikana lapset käyvät maahan mahalleen makaamaan ja laittavat silmänsä kiinni. Ohjaaja tai vapaaehtoinen lapsi käy vuorotellen löyhyttelemässä enkelin siipeä (sulista tehtyä siipeä) lapsen luona. Ensimmäisellä kierroksella voi löyhyttää, seuraavalla kierrokselle vaikka silittää siivellä selkää. Vapaaehtoisen löyhyttelijän tehtävää tarjotaan jokaiselle.

Jälkiruoka

Lopuksi lapset saavat äänestää, mikä rukouksista/leikeistä oli lapsille mieluisin. Se rukous luetaan yhteen ääneen rauhallisen loppupiirin aikana.

Rakentelupyhis-menu

Pyhissäkin sisältö: legoja, Lapsen raamattu.

Alkupalat

Kokoontuminen alkaa nimikierroksella ja laululeikillä Milläs minä pääsen taivaaseen?, jonka löydät esimerkiksi Youtubesta <https://www.youtube.com/watch?v=qxtHGYqpNUM>

Pääruoka

Ohjaaja kertoo vapaasti kertomuksen Jaakobin unesta, jossa maalailee mielikuvia taivaaseen johtavista portaista.

Sen jälkeen heitetään haaste mahdollisimman korkeiden legoportaiden rakentamisesta ja avataan legosäkki. Ryhmästä riippuen ohjaaja voi valita a) teetetäänkö ryhmätyö vai b) rakentelevatko lapset omia portaikkorakennelmiaan.

Rakennuksen/rakennelmien valmistuttua luetaan vielä Lapsen raamatusta s. 27 Jaakobin uni. Laitetaan portaille legohahmoja kulkemaan.

Jälkiruoka

Istutaan piiriin ja mietitään, miten rukoukset pääsevät Jumalan luo. Rukoillaan lapsille mieluisalla tavalla.

Musapyhis-menu

Säkin sisältö: Boomwhackers-setti (boomwhackerit ovat erimittaisia muoviputkia, joita kolauttamalla tulee tietyn korkuinen ääni).

Alkupalat

Tunnuslaulu, jossa opetellaan nimiä ja toivotetaan kaikki tervetulleiksi. Oheinen Sylvia Lempisen säveltämä sanoittama tunnuslaulu on ihan tätä varten tehty. Voit kyllä käyttää

myös muuta tunnuslaulua, kuten traditionaalisella kansanlaulusävelmällä laulettava ”Mikko kulta, Mikko kulta, kiva kun oot täällä. Ai ai ai jaijai, kiva kun oot täällä”.

Pääruoka

Pääidea musiikkipyhäkoulussa on tutustua yhdessä iltarukoukseen äänimaailman kautta. Miltä tuntuu laulaa Jumalalle? Miltä kuulostaa rukous? Voiko rukoillessa tehdä muutakin kun istua silmät kiinni?

Pyhäkoulussa puhutaan, mitä rukous on ja siitä, miksi me rukoilemme. Tutustumme lasten tuntemiin iltarukouksiin. Jos lapset eivät muista yhtään rukousta, voidaan ottaa rukouskuutio esiin ja valita siitä tai käyttää muovailupyhiksen Hyvä Paimen -rukousta.

Harjoituksessa voi käyttää jo ennestään tuttua säveltä tai keksiä omansa. Esimerkiksi kaikille tuttu ”Tuiki, tuiki tähtönen” käy hyvin. Ensin laulu lauletaan vanhalla tutulla tavalla ja muistellaan melodia. Sitten kerrataan rukouksen sanat ja tehdään lauseelle aina leikki tai rytmi. Tarkoitus on, että lapset osallistuvat apuleikkien keksimiseen. Silloin he tekevät myös rukouksesta enemmän omansa. Nyt meillä on siis yksi oppimisen keino käytössä, joten on aika opetella yhteinen iltarukouslaulu.

Kun laulu on tuttu, rakennamme säestyksen boomwhackereilla.

Jälkiruoka

Laulamme tunnuslaulun ja kiitämme kaikkia yhteisestä ajasta erilaisilla tervehdyksillä vilkuttaen, kätellen, hieroen neniä – mitä vain lapset ehdottavat.

Muovailupyhis-menu

Säkin sisältö: Paljon muovailuvahaa, pieniä lammashahmoja, pingispallo

Alkupalat

Aloitetaan tunnuslaululla, jossa opetellaan nimiä ja toivotetaan kaikki tervetulleiksi. Lauluun kuuluu pieni tanssi, jolla saadaan keholla tuotetuista äänistä säestys laulumme.

Pääruoka

Luetaan lapsille Jeesuksen vertauskuva kadonneesta lampaasta ja hyvästä paimenesta, Lapsen raamattu s. 185, 186.

Paimen varmistaa aina että kaikki lampaat pääsevät turvallisesti kotiin yöksi.

Muovailuvahasta muotoillaan yhdessä labyrntti. Ratavaihtoehtoja on niin paljon kuin mielikuvitus sallii. Labyrntissä edetään puhaltamalla pingispalloa rataa pitkin. Matkan varrelle asetetaan lammashahmoja, jotka on tarkoitus kerätä. Vaikeustaso kasvaa, kun laitetaan nurkkaan muutamia susia, joita pitää vältellä.

Jälkiruoka

Luetaan iltarukous:

Kiitos Jeesus, hyvä paimen

pidät musta huolen.

Kannat mua sylissäsi

rauhan mulle tuoden.

Ja vaikka susihukka mua koittaa saalistaa

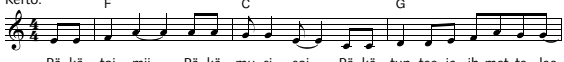
kun sinuun turvassasi oon, se ei mua kiinni saa.

Aamen.

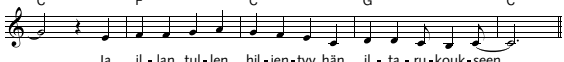
Lopuksi vielä laulamme jälleen tunnuslaulun ja kiitämme kaikkia yhteisestä ajastamme.

Päkä-laulu

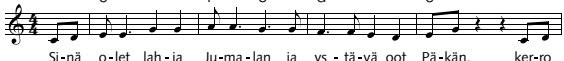
Sävel ja sanat: Silvia Lempinen

Kerto:

Pä-kä toi - mii, Pä-kä mu-si - soi. Pä-kä tun-tee ja ih-met-te - lee.

Ja il - lan tul-len hil-jen-tyy hän il - ta - ru-kouk-seen.

Säkeistö:

Si-nä o-let lah-ja Ju-ma-lan ja ys - tä-vä oot Pä-kän. ker-ro

ni-me - si, jos us - kal - lat, niin lau - lan sul - le vä-hän.

_____ (sanotaan oma nimi vuorollaan),
 _____ (muut toistavat nimen)

Kerto: _____ toimii, _____ musisoi.
 _____ tuntee ja ihmettelee.
 Ja illan tullen hiljentyy hän iltarukoukseen.

Säkeistö: Sinä olet lahja Jumalan...

(Jatketaan, kunnes kaikkien nimet on käyty läpi)

Loppuun: Minä toimin, minä musisoin.
 Minä tunnen ja ihmettelen.
 Ja illan tullen hiljennyn mä iltarukoukseen.

